

Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (trešā palāta)

2013. gada 19. septembrī*

Personu brīva pārvietošanās — Eiropas Savienības pilsonība — Direktīva 2004/38/EK — Tiesības uzturēties ilgāk nekā trīs mēnešus — 7. panta 1. punkta b) apakšpunkts — Persona, kurai vairs nav darba ņēmēja statusa — Vecuma pensijas saņēmējs — Nosacījums par pietiekamiem līdzekļiem, lai nekļūtu par slogu uzņēmējas dalībvalsts “sociālās palīdzības sistēmai” — Lūgums piešķirt īpašu, no iemaksām neatkarīgu naudas pabalstu — Kompensējoša piemaksa, kas paredzēta vecuma pensijas papildināšanai — Regula (EK) Nr. 883/2004 — 3. panta 3. punkts un 70. pants — Dzīvesvietas dalībvalsts kompetence — Piešķiršanas nosacījumi — Tiesības likumīgi uzturēties valsts teritorijā — Atbilstība Savienības tiesībām

Lieta C-140/12

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Oberster Gerichtshof* (Austrija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2012. gada 14. februārī un kas Tiesā reģistrēts 2012. gada 19. martā, tiesvedībā

Pensionsversicherungsanstalt

pret

Peter Brey.

TIESA (trešā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs M. Ilešičs [*M. Ilešič*], tiesneši E. Jarašūns [*E. Jarašiūnas*], A. O'Kifs [*A. Ó Caoimh*] (referents), K. Toadere [*C. Toader*] un K. G. Fernlunds [*C. G. Fernlund*],

ģenerālvokāts N. Vāls [*N. Wahl*],

sekretāre A. Impellicēri [*A. Impellizzeri*], administratore,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2013. gada 7. marta tiesas sēdi,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

— *P. Brey* vārdā – *C. Rappold, Rechtsanwalt*,

— Austrijas valdības vārdā – *G. Hesse*, pārstāvis,

— Vācijas valdības vārdā – *T. Henze* un *J. Möller*, pārstāvji,

— Īrijas vārdā – *E. Creedon*, pārstāve, kurai palīdz *A. Collins, SC*, un *G. Gilmore, BL*,

* Tiesvedības valoda – vācu.

- Grieķijas valdības vārdā – *M. Tassopoulou*, pārstāve,
 - Nīderlandes valdības vārdā – *M. Noort* un *C. Wissels*, pārstāves,
 - Zviedrijas valdības vārdā – *A. Falk* un *H. Karlsson*, pārstāves,
 - Apvienotās Karalistes valdības vārdā – *C. Murrell* un *J. Coppel*, pārstāvji,
 - Eiropas Komisijas vārdā – *V. Kreuzhitz* un *C. Tufvesson*, pārstāvji,
- noklausījusies ģenerālvokāta secinājumus 2013. gada 29. maija tiesas sēdē,
pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 29. aprīļa Direktīvas 2004/38/EK par Savienības pilsoņu un viņu ģimenes locekļu tiesībām brīvi pārvietoties un uzturēties dalībvalstu teritorijā, ar ko groza Regulu (EEK) Nr. 1612/68 un atceļ Direktīvas 64/221/EEK, 68/360/EEK, 72/194/EEK, 73/148/EEK, 75/34/EEK, 75/35/EEK, 90/364/EEK, 90/365/EEK un 93/96/EEK (OV L 158, 77. lpp.), 7. panta 1. punkta b) apakšpunktu.
- 2 Šis lūgums ir iesniegts tiesvedībā starp *P. Brey* un *Pensionsversicherungsanstalt* [Pensiju apdrošināšanas iestādi] par šīs iestādes atteikumu piešķirt prasītājam Austrijas tiesību aktos paredzēto kompensējošo piemaksu (*Ausgleichzulage*) nolūkā papildināt viņa Vācijas vecuma pensiju.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

Direktīva 2004/38

- 3 Atbilstoši Direktīvas 2004/38 preambulas 10., 16., 20. un 21. apsvērumam:
 - “10) Personām, kas īsteno savas uzturēšanās tiesības, uzturēšanās sākumposmā [...] nebūtu jāklūst par pārmērīgu slogu uzņēmējas dalībvalsts sociālās palīdzības sistēmai. Tādēļ Savienības pilsoņu un viņu ģimenes locekļu tiesības uzturēties uz laiku, kas ir ilgāks par trīs mēnešiem, būtu jāpakļauj nosacījumiem.
- [..]
- 16) Kamēr vien personas, kam ir uzturēšanās tiesības, nekļūst par pārmērīgu slogu uzņēmējas dalībvalsts sociālās palīdzības sistēmai, tās nebūtu jāizraida. Tādēļ sociālās palīdzības sistēmas izmantošana nedrīkst būt priekšnoteikums tūlītējai izraidīšanai. Lai noteiktu, vai sociālās palīdzības saņēmējs ir kļuvis par pārmērīgu slogu sociālās palīdzības sistēmai, un liktu viņu izraidīt, uzņēmējai dalībvalstij būtu jāpārbauda, vai konkrēto gadījumu ir izraisījušas pagaidu grūtības, un būtu jāņem vērā uzturēšanās ilgums, personiskie apstākļi un piešķirtā atbalsta summa. Izraidīšanu nekādā ziņā nedrīkstētu piemērot darba ņēmējiem, pašnodarbinātām personām vai darba meklētājiem, kas atbilst Tiesas definīcijai, izņemot gadījumus, kad tas notiek sabiedriskās kārtības vai valsts drošības dēļ.

[..]

20) Saskaņā ar aizliegumu diskriminēt personas to valstiskās piederības dēļ [uz] visiem Savienības pilsoņiem un viņu ģimenes locekļiem, kas uzturas kādā dalībvalstī, pamatojoties uz šo direktīvu, attiecīgajā dalībvalstī jomās, uz kurām attiecas Līgums, būtu jāattiecinā tads pats režīms, kāds piešķirts attiecīgās valsts valstspiederīgajiem, ievērojot Līgumā un sekundārajos tiesību aktos skaidri noteiktos īpašos nosacījumus.

21) Tomēr uzņēmējai dalībvalstij būtu jāpatur tiesības lemt, vai tā piešķirs sociālo palīdzību Savienības pilsoņiem, kas nav nedz darba ņēmēji vai pašnodarbinātas personas, nedz arī saglabā šo statusu, vai viņu ģimenes locekļiem pirmo trīs uzturēšanās mēnešu laikā vai ilgākā laikposmā attiecībā uz darba meklētājiem vai līdzekļus studijām, tostarp arodapmācībai, pirms tās vēl ir ieguvušas pastāvīgas uzturēšanās tiesības.”

4 Minētās direktīvas 7. panta, kura nosaukums ir “Tiesības uzturēties ilgāk nekā trīs mēnešus”, 1. punkta b) apakšpunktā ir noteikts:

“Visiem Savienības pilsoņiem ir tiesības uzturēties citas dalībvalsts teritorijā ilgāk nekā trīs mēnešus, ja:

[..]

b) viņu līdzekļi ir pietiekami viņiem pašiem un viņu ģimenes locekļiem, lai nekļūtu par uzņēmējas dalībvalsts sociālās palīdzības sistēmas slogu uzturēšanās laikā, un viņiem ir visaptverošs veselības apdrošināšanas segums uzņēmējā dalībvalstī.”

5 Direktīvas 2004/38 8. pantā, kura nosaukums ir “Administratīvās formalitātes Savienības pilsoņiem”, ir paredzēts:

“1. Neskarot 5. panta 5. punktu, uzņēmēja dalībvalsts var pieprasīt Savienības pilsonim reģistrēties attiecīgajās iestādēs, ja uzturēšanās laiks ir ilgāks par trim mēnešiem.

2. Reģistrācijas termiņš nedrīkst būt īsāks kā trīs mēneši no iecelšanas dienas. Reģistrācijas apliecību izsniedz uzreiz, tajā norādot tās personas vārdu, uzvārdu un adresi, kura reģistrējas, un reģistrācijas datumu. Ja nav izpildīta prasība reģistrēties, pret attiecīgo personu var vērst samērīgas un nediskriminējošas sankcijas.

3. Lai izsniegtu reģistrācijas apliecību, dalībvalstis drīkst pieprasīt tikai, lai:

[..]

— Savienības pilsoņi, uz kuriem attiecas 7. panta 1. punkta b) apakšpunkts, uzrāda derīgu personas apliecību vai pasi un sniedz pierādījumus, ka viņi atbilst minētajā apakšpunktā paredzētajiem nosacījumiem,

[..]

4. Dalībvalstis nedrīkst noteikt konkrētu summu, ko tās uzskata par “pietiekamiem līdzekļiem”, bet tām jāņem vērā attiecīgās personas personiskā situācija. Visos gadījumos šī summa nedrīkst būt lielāka par robežvērtību, līdz kurai uzņēmējas dalībvalsts valstspiederīgie ir tiesīgi saņemt sociālo palīdzību, vai gadījumā, kad šis kritērijs nav piemērojams, – lielāka nekā minimālā sociālā nodrošinājuma pensija, ko maksā uzņēmēja dalībvalsts.

[..]”

- 6 Direktīvas 2004/38 14. pantā, kura nosaukums ir “Uzturēšanās tiesību saglabāšana”, ir noteikts:

“[..]

2. Savienības pilsoņiem un viņu ģimenes locekļiem 7., 12. un 13. pantā paredzētās uzturēšanās tiesības ir tīkmēr, kamēr viņi atbilst minētajos pantos paredzētajiem nosacījumiem.

Īpašos gadījumos, kad ir pamatotas šaubas par to, vai Savienības pilsonis vai viņa/viņas ģimenes locekļi atbilst 7., 12. un 13. pantā paredzētajiem nosacījumiem, dalībvalstis var pārbaudīt, vai šie nosacījumi ir ievēroti. Šo pārbaudi neveic sistemātiski.

3. Ja Savienības pilsonis vai viņa ģimenes locekļi izmanto uzņēmējas dalībvalsts sociālās palīdzības sistēmu, tas nav priekšnoteikums tūlītējai viņa izraidīšanai.

[..]”

- 7 Saskaņā ar šīs direktīvas 24. pantu, kura nosaukums ir “Vienlīdzīga attieksme”:

“1. Ievērojot īpašus noteikumus, kas skaidri paredzēti Līgumā un sekundārajos tiesību aktos, pret visiem Savienības pilsoņiem, kas, pamatojoties uz šo direktīvu, uzturas uzņēmējā dalībvalstī, ir attieksme, kas līdzvērtīga tai, kāda ir pret minētās dalībvalsts valstspiederīgajiem atbilstīgi Līguma darbības jomai. Priekšrocības, ko sniedz šīs tiesības, attiecinā arī uz ģimenes locekļiem, kas nav nevienas dalībvalsts pilsoņi un kam ir uzturēšanās vai pastāvīgas uzturēšanās tiesības.

2. Atkāpjoties no 1. punkta noteikumiem, uzņēmējai dalībvalstij nav pienākuma piešķirt tiesības uz sociālo palīdzību pirmo trīs uzturēšanās mēnešu laikā vai vajadzības gadījumā ilgākā laikā posmā, kas noteikts 14. panta 4. punkta b) apakšpunktā, kā arī tai nav pienākuma pirms pastāvīgas uzturēšanās tiesību iegūšanas piešķirt līdzekļus mācībām, tostarp arodapmācībai, ja šie līdzekļi ir stipendijas vai studiju kredīti personām, kas nav darba ņēmēji, pašnodarbinātas personas, personas, kas saglabā šādu statusu, un to ģimenes locekļi.

[..]”

Regula (EK) Nr. 883/2004

- 8 Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 29. aprīļa Regula (EK) Nr. 883/2004 par sociālās nodrošināšanas sistēmu koordinēšanu (OV L 166, 1. lpp., un kļūdas labojums OV 2004, L 200, 1. lpp.) no 2010. gada 1. maija ir aizstājusi Padomes 1971. gada 14. jūnija Regulu (EEK) Nr. 1408/71 par sociālā nodrošinājuma sistēmu piemērošanu darbiniekiem un viņu ģimenēm, kas pārvietojas Kopienā, redakcijā, kas grozīta un atjaunināta ar Padomes 1996. gada 2. decembra Regulu (EK) Nr. 118/97 (OV 1997, L 28, 1. lpp.; turpmāk tekstā – “Regula Nr. 1408/71”).
- 9 Regulas Nr. 883/2004, kurā grozījumi izdarīti ar Komisijas 2010. gada 9. decembra Regulu (ES) Nr. 1244/2010 (OV L 338, 35. lpp.; turpmāk tekstā – “Regula Nr. 883/2004”), 1. pantā, kura nosaukums ir “Definīcijas”, ir noteikts:

“Šajā regulā:

[..]

j) “dzīvesvieta” ir vieta, kurā persona pastāvīgi dzīvo;

[..]”

10 Šīs regulas 3. pantā, kura nosaukums ir “Jomas, uz kurām attiecas šī regula”, ir noteikts šādi:

“1. Šī regula attiecas uz visiem tiesību aktiem, kuri skar šādas sociālā nodrošinājuma jomas:

[..]

d) vecuma pabalsti;

[..]

2. Ja XI pielikumā nav noteikts citādi, šī regula attiecas uz vispārīgām un īpašām sociālās nodrošināšanas shēmām neatkarīgi no tā, vai tās ir balstītas uz iemaksām vai nē, un shēmām, kas saistītas ar darba devēja vai kuģa īpašnieka pienākumiem.

3. Šī regula attiecas arī uz īpašiem, no iemaksām neatkarīgiem naudas pabalstiem, kuri ir paredzēti 70. pantā.

[..]

5. Šī regula neattiecas uz:

a) sociālo un medicīnisko palīdzību;

[..].”

11 Minētās regulas 4. pantā, kura nosaukums ir “Vienlīdzīga attieksme”, ir paredzēts:

“Ja šajā regulā nav noteikts citādi, personām, uz ko attiecas šī regula, pienākas tādi paši pabalsti un ir tādi paši pienākumi kā tie, ko kādas dalībvalsts tiesību akti paredz tās piederīgajiem.”

12 Šīs pašas regulas 70. pantā ir noteikts:

“1. Šo pantu piemēro īpašiem, no iemaksām neatkarīgiem naudas pabalstiem, ko nodrošina saskaņā ar tiesību aktiem, kuriem aptvertā personu loka, mērķu un/vai tiesību nosacījumu dēļ ir gan 3. panta 1. punktā minēto sociālā nodrošinājuma tiesību aktu, gan sociālās palīdzības īpašības.

2. Šajā nodaļā “īpaši, no iemaksām neatkarīgi naudas pabalsti” ir tie, kas:

a) ir paredzēti, lai nodrošinātu vai nu:

i) papildu nodrošinājumu, aizvietojuuma nodrošinājumu vai palīgnodrošinājumu pret riskiem, uz kuriem attiecas 3. panta 1. punktā minētās sociālā nodrošinājuma jomas, un kas garantē attiecīgajām personām ienākumus iztikas minimumam, ņemot vērā ekonomikas un sociālo stāvokli attiecīgajā dalībvalstī; vai

ii) tikai tādu īpašu aizsardzību invalīdiem, kura cieši saistīta ar minētās personas sociālo vidi attiecīgajā dalībvalstī,

un

b) ja finansējums tiek gūts tikai no to obligāto nodokļu uzlikšanas, kuri paredzēti, lai segtu vispārējus publiskā sektora izdevumus, un ja pabalstu nodrošināšanas un aprēķina nosacījumi nav atkarīgi no jebkādas iemaksas attiecībā uz saņēmēju. Tomēr pabalstus, ko nodrošina kā piemaksu no iemaksām atkarīgam pabalstam, viena šā iemesla dēļ neuzskata par pabalstiem, kas ir atkarīgi no iemaksām,

un

c) ir minēti X pielikumā.

3. Šās regulas 7. pantu un citas šās sadaļas nodaļas nepiemēro pabalstiem, kas minēti šā panta 2. punktā.

4. Pabalstus, kas minēti 2. punktā, sniedz tikai dalībvalstīs, kur dzīvo attiecīgās personas, saskaņā ar to tiesību aktiem. Šādus pabalstus sniedz dzīvesvietas iestāde par saviem līdzekļiem.”

13 Regulas Nr. 883/2004 X pielikumā, kura nosaukums ir “Īpaši, no iemaksām neatkarīgi naudas pabalsti”, attiecībā uz Austrijas Republiku ir ietverta šāda norāde: “Kompensējošā piemaksa (1955. gada 9. septembra Federālais likums par vispārējo sociālo apdrošināšanu (*Allgemeines Sozialversicherungsgesetz*, *BGBL*. 189/1955) [..].”

Austrijas tiesības

14 Federālā likuma par vispārējo sociālo apdrošināšanu (*Allgemeines Sozialversicherungsgesetz*, *BGBL*. 189/1955), kurā grozījumi no 2011. gada 1. janvāra ir izdarīti ar 2011. gada *Budgetbegleitgesetz* [Finanšu likumu] (*BGBL*. 111/2011; turpmāk tekstā – “*ASVG*”), 292. panta 1. punktā ir paredzēts, ka vecuma pensijas saņēmējam, kura ienākumi no pensijas un citiem avotiem, kā arī citas summas, kura attiecīgi ir jāņem vērā, nesasniedz noteiktu atsaucē summu, ir tiesības uz kompensējošo piemaksu tādā apmērā, kas atbilst noteiktā iztikas minimuma un personīgo ienākumu starpībai, kamēr vien šī persona Austrijā likumīgi uzturas un tai ir sava pastāvīgā dzīvesvieta.

15 *Niederlassungs- und Aufenthaltsgesetz* [Likumā par dzīvesvietas un uzturēšanās tiesībām], kurā grozījumi izdarīti ar 2011. gada Finanšu likumu (turpmāk tekstā – “*NAG*”), it īpaši ir ietverti šādi noteikumi:

“51. pants. (1) Saskaņā ar brīvas pārvietošanās direktīvu [Eiropas Ekonomikas zonas (EEZ)] pilsoņiem ir tiesības uzturēties ilgāk par trijiem mēnešiem,

[..]

2) ja viņiem pašiem un viņu ģimenes locekļiem ir pietiekami līdzekļi un visaptverošs veselības apdrošināšanas segums tā, lai savas uzturēšanās laikā nebūtu jāpieprasa sociālās palīdzības pabalstu vai kompensējošās piemaksas saņemšana, vai arī

[..].”

Piereģistrēšanos apliecināošs dokuments

“53. pants. (1) EEZ valstu pilsoņiem, kuriem ir Savienības tiesībās noteiktas uzturēšanās tiesības (51. un 52. pants), ja viņi federālajā teritorijā uzturas ilgāk par trijiem mēnešiem, četru mēnešu laikā kopš ierašanās par to ir jāpaziņo attiecīgajai iestādei. Ja attiecīgie nosacījumi (51. vai 52. pants) ir izpildīti, iestādei pēc pieprasījuma ir jāizsniedz pierēģistrēšanos apliecināošs dokuments.

(2) Savienības tiesībās paredzēto uzturēšanās tiesību pamatošanai ir jāuzrāda derīga personas apliecība vai pase, kā arī šādi pamatojošie dokumenti:

[..]

2. Ņemot vērā 51. panta 1. punkta 2) apakšpunktu, pamatojošie dokumenti par pietiekamiem iztikas līdzekļiem un visaptverošu veselības apdrošināšanas segumu;

[..].”

Tiesvedība pamatlietā un prejudiciālais jautājums

- 16 *P. Brey* un viņa laulātā, kuri abi ir Vācijas pilsoņi, 2011. gada martā pameta Vāciju, lai pārceltos uz Austriju. *P. Brey* saņem invaliditātes pensiju EUR 862,74 mēnesī pirms nodokļu nomaksas un aprūpes pabalstu EUR 225 mēnesī. Laulātajam pārim nav ne citu ienākumu, ne arī īpašumu. Prasītāja laulātā Vācijā saņēma pamatpabalstu, kurš gan kopš 2011. gada 1. aprīļa vairs netiek maksāts tādēļ, ka viņa ir pārcēlusies uz Austriju. Prasītājs un viņa laulātā Austrijā dzīvo īrētā dzīvoklī, par kuru ir jāmaksā īres maksa EUR 532,29 mēnesī.
- 17 Ar 2011. gada 2. marta lēmumu *Pensionsversicherungsanstalt P. Brey* lūgumu no 2011. gada 1. aprīļa piešķirt kompensējošo piemaksu noraidīja tāpēc, ka *P. Brey* pensijas nelielā apmēra dēļ viņam neesot pietiekamu iztikas līdzekļu, lai pamatotu likumīgu uzturēšanos Austrijā.
- 18 Saskaņā ar *NAG Bezirkshauptmannschaft Deutschlandsberg* [Doičlandsbergas pirmā limeņa administratīvā iestāde] 2011. gada 22. martā *P. Brey* un viņa laulātajai izdeva EEZ pilsoņa pierēģistrēšanas apliecinošu dokumentu.
- 19 Par 2011. gada 2. marta lēmumu *P. Brey* cēla prasību. Ar 2011. gada 6. oktobra spriedumu *Oberlandesgericht Graz* [Grācas Augstākā apgabaltiesa], apstiprinot *Landesgericht für Zivilsachen Graz* [Grācas Civillietu apgabaltiesas] pirmajā instancē pasludināto spriedumu, grozīja šo lēmumu un nosprieda, ka *Pensionsversicherungsanstalt* ir pienākums no 2011. gada 1. aprīļa *P. Brey* piešķirt kompensējošo piemaksu EUR 326,82 apmērā mēnesī.
- 20 Par šo spriedumu *Pensionsversicherungsanstalt* iesniedza *Revision* [kasācijas sūdzību] *Oberster Gerichtshof* [Austrijas Republikas Augstākajā tiesā].
- 21 Lēmumā par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu šī tiesa atgādina, ka Tiesa 2004. gada 29. aprīļa spriedumā lietā *C-160/02 Skalka (Recueil, I-5613. lpp.)* kompensējošo piemaksu ir kvalificējusi kā “īpašu, no iemaksām neatkarīgu pabalstu” Regulas Nr. 1408/71 4. panta 2.a punkta (tagad – Regulas Nr. 883/2004 70. pants) izpratnē, jo tā papildina vecuma vai invaliditātes pensiju un tai ir sociālās palīdzības raksturs tiktāl, ciktāl ar to nepietiekamas pensijas gadījumā tās saņēmējam ir jānodrošina iztikas minimums.
- 22 Līdz ar to iesniedzējtiesa uzskata, ka tās izskatīšanā esošajā lietā rodas noskaidrojams jautājums, vai Savienības tiesību aktos uzturēšanās tiesību jomā tiek lietots tāds pats “sociālās palīdzības” jēdziens kā Savienības tiesību aktos sociālā nodrošinājuma jomā.
- 23 Ja ir jāatzīst, ka šim jēdzienam abās jomās ir identiska nozīme, tad šīs tiesas skatījumā kompensējošā piemaksa nevarētu tikt uzskatīta par sociālās palīdzības pabalstu Direktīvas 2004/38 izpratnē, jo tai ir sociālā nodrošinājuma aspekti un tā ietilpst Regulas Nr. 883/2004 piemērošanas jomā. Līdz ar to tiesības uz kompensējošo piemaksu neietekmētu uzturēšanās tiesības.

24 Minētās tiesas skatījumā “sociālās palīdzības” jēdzienam tomēr varētu tikt piešķirta arī pašam sava nozīme, kas pamatota ar Direktīvā 2004/38 izvirzītajiem mērķiem, it īpaši novērst, ka personas, kuras nav veikušas iemaksas uzņēmējas dalībvalsts sociālās sistēmas finansēšanā, pārmērīgi noslogo šīs uzņēmējas dalībvalsts budžetu. Šādā skatījumā šis jēdziens, kas tiek lietots uzturēšanās tiesību jomā esošajos tiesību aktos, būtu jāsaprot tādējādi, ka tas ir no vispārējiem nodokļu ieņēmumiem valsts finansēts pamatnodrošinājums, ko visi iedzīvotāji var saņemt neatkarīgi no tā, vai šie pabalsti ir pamatoti ar tiesībām vai konkrētām vajadzībām, vai arī tas ir vai nav saistīts ar noteiktu risku sociālajai drošībai. Tādā gadījumā kompensējošā piemaksa būtu jāuzskata par sociālās palīdzības pabalstu Direktīvas 2004/38 izpratnē.

25 Šādos apstākļos *Oberster Gerichtshof* nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādu prejudiciālu jautājumu:

“Vai kompensējošā piemaksa ir uzskatāma par “sociālās palīdzības” pabalstu Direktīvas 2004/38 [...] 7. panta 1. punkta b) apakšpunkta izpratnē?”

Par prejudiciālo jautājumu

Par jautājuma tvērumu

26 Ar savu jautājumu iesniedzējtiesa vēlas noskaidrot, vai Direktīvas 2004/38 7. panta 1. punkta b) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka “sociālās palīdzības” jēdziens šīs tiesību normas izpratnē ietver tādu pabalstu, kāds ir ASVG 292. panta 1. punktā paredzētā kompensējošā piemaksa.

27 Šis jautājums ir uzdots tiesvedībā, kurā Austrijas kompetentās iestādes ir atteikušās piešķirt šo pabalstu citas dalībvalsts pilsonim *P. Brey*, tāpēc ka, kaut gan viņam ir ticis izdots pierēģistrēšanos apliecināošs dokuments, nevarot tikt uzskatīts, ka Austrijā viņš uzturas “pastāvīgi” minētā ASVG 292. panta 1. punkta izpratnē, jo saskaņā ar NAG 51. pantu nosacījums, lai personai Austrijā būtu vairāk nekā triju mēnešu uzturēšanās tiesības, ir tāds, ka attiecīgajai personai un tās ģimenes locekļiem ir, it īpaši, “pietiekami iztikas līdzekļi [...] tā, lai šai personai [savas] uzturēšanās laikā nebūtu jāpieprasa sociālās palīdzības pabalsti vai kompensējošā piemaksa”.

28 Lietā nav strīda par to, ka ar NAG 51. pantu ir paredzēts Austrijas tiesībās transponēt Direktīvas 2004/38 7. panta 1. punkta b) apakšpunktu, saskaņā ar kuru visiem Savienības pilsoņiem ir tiesības uzturēties citas dalībvalsts teritorijā ilgāk nekā trīs mēnešus, ja viņu iztikas līdzekļi ir pietiekami viņiem pašiem un viņu ģimenes locekļiem tā, lai viņi nekļūtu par uzņēmējas dalībvalsts sociālās palīdzības sistēmas slogu uzturēšanās laikā, un viņiem ir visaptverošs veselības apdrošināšanas segums uzņēmējā dalībvalstī.

29 No tā izriet, ka pat tad, ja pamatlietā, kurā runa ir vienīgi par kompensējošās piemaksas piešķiršanu, *P. Brey* uzturēšanās tiesības netiek tieši aplūkotas, pašas valsts tiesības rada tiešu saikni starp šā pabalsta saņemšanas nosacījumiem un nosacījumiem, ar kādiem Austrijā tiek piešķirtas likumīgas tiesības uzturēties ilgāk nekā trīs mēnešus. Faktiski kompensējošās piemaksas piešķiršanas nosacījums ir tāds, ka attiecīgā persona atbilst šādu uzturēšanās tiesību piešķiršanas nosacījumiem. Šajā ziņā no iesniedzējtiesas sniegtajiem skaidrojumiem izriet, ka atbilstoši *travaux préparatoires* saistībā ar NAG 51. panta 1. punkta 2. apakšpunkta grozījumu, kas ieviests no 2011. gada 1. janvāra, ar šo normu, skaidri atsaucoties uz kompensējošo piemaksu, ir paredzēts novērst, ka citas dalībvalsts pilsonis Austrijā var izmantot uzturēšanās tiesības saskaņā ar Savienības tiesībām, ja šis pilsonis savas uzturēšanās laikā pieprasa kompensējošo piemaksu.

- 30 Šādos apstākļos šķiet, ka pamatlietā notiekošās tiesvedības iznākums ir atkarīgs no tā, vai kompensējošās piemaksas piešķiršanu citu dalībvalstu pilsoņiem dalībvalsts var atteikt tādēļ, ka viņi – kā *P. Brey* –, kaut gan viņiem ir ticis izdots pierēģistrēšanos apliecinošs dokuments, neatbilst nosacījumiem, lai iegūtu tiesības likumīgi uzturēties valsts teritorijā ilgāk nekā trīs mēnešus, jo attiecīgajai personai, lai varētu iegūt šādas tiesības, ir jābūt pietiekamiem līdzekļiem, lai it īpaši nebūtu jāpieprasa kompensējošā piemaksa. Pārbaudot šo jautājumu, ir jāvērtē šā pabalsta, par kuru iesniedzējtiesa ir izteikusi šaubas, raksturs.
- 31 Šajā ziņā ir jāatgādina, ka LESD 267. pantā noteiktās valstu tiesu un Tiesas sadarbības ietvaros Tiesai ir jāsniedz valsts tiesai lietderīga atbilde, kas ļautu izlemt tās izskatīšanā esošo lietu. Šādā skatījumā Tiesai attiecīgā gadījumā ir jāpārformulē tai iesniegtie jautājumi (it īpaši skat. 2007. gada 8. marta spriedumu lietā *C-45/06 Campina*, Krājums, I-2089. lpp., 30. punkts, un 2010. gada 14. oktobra spriedumu lietā *C-243/09 Fuß*, Krājums, I-9849. lpp., 39. punkts).
- 32 Tādēļ uzdotais jautājums ir jāpārformulē tā, ka iesniedzējtiesa ar to būtībā vēlas noskaidrot, vai Savienības tiesības, it īpaši Direktīvas 2004/38 noteikumi, ir jāinterpretē tādējādi, ka tām ir pretrunā tāds dalībvalsts tiesiskais regulējums, kāds tiek aplūkots pamatlietā un kurā ir paredzēts noteikums par atteikumu ekonomiski neaktīvam citas dalībvalsts pilsonim piešķirt tādu pabalstu kā *ASVG 292.* panta 1. punktā paredzētā kompensējošā piemaksa, tāpēc ka viņš, kaut gan viņam ir ticis izdots pierēģistrēšanos apliecinošs dokuments, neatbilst nosacījumiem, lai iegūtu tiesības likumīgi uzturēties pirmās dalībvalsts teritorijā ilgāk nekā trīs mēnešus, jo nosacījums šādu tiesību esamībai ir tāds, ka šim pilsonim ir pietiekami līdzekļi, lai minētais pabalsts nebūtu jāpieprasa.
- Par ekonomiski neaktīva Savienības pilsoņa tiesībām uzņēmjējā dalībvalstī saņemt tādu pabalstu, kāds tiek aplūkots pamatlietā*
- 33 Vispirms ir jāatgādina, ka iepriekš minētajā spriedumā lietā *Skalka* Tiesa nosprieda, ka *ASVG 292.* panta 1. punktā paredzētā kompensējošā piemaksa ietilpst Regulas Nr. 1408/71 piemērošanas jomā un tādējādi ir “īpašs, no iemaksām neatkarīgs pabalsts” tās pašas regulas 4. panta 2.a punkta izpratnē, lasot to kopā ar šīs regulas IIa pielikumu. Ņemot vērā minētās regulas 10.a panta 1. punktu, šo pabalstu piešķir vienīgi dzīvesvietas dalībvalsts kompetentās iestādes, un saskaņā ar šīs valsts tiesību aktiem tas ir par šo iestāžu līdzekļiem.
- 34 Iepriekš minētā sprieduma lietā *Skalka* 26. punktā Tiesa šajā ziņā ir atzinusi, ka Austrijas kompensējošajai piemaksai ir “īpaša pabalsta” raksturs, jo šis pabalsts papildina vecuma vai invaliditātes pensiju, ka tam ir sociālās palīdzības raksturs, kamēr vien ar to ir paredzēts tā saņēmējam nodrošināt iztikas minimumu nepietiekamas pensijas gadījumā, un ka tā piešķiršana balstās uz objektīviem, ar likumu noteiktiem kritērijiem.
- 35 Turklāt tā paša sprieduma 29. un 30. punktā Tiesa ir atzinusi, ka šī kompensējošā piemaksa ir jāuzskata par “neatkarīgu no iemaksām”, jo sociālā nodrošinājuma iestāde uz laiku sedz izdevumus, kurus pēc tam tai pilnībā atlīdzina attiecīgā federālā zeme, kas pabalsta finansēšanai nepieciešamās summas savukārt saņem no federālā budžeta, un ka apdrošinātās personas iemaksas nekādā gadījumā netiek iekļautas šajā finansējumā.
- 36 Nav strīda par to, ka attiecīgie Regulas Nr. 883/2004 noteikumi, proti, šīs regulas 3. panta 3. punkts un 70. pants, kā arī tās X pielikums, kas attiecas uz “īpašiem, no iemaksām neatkarīgiem naudas pabalstiem”, nav tādi, lai šie apsvērumi tiktu grozīti.
- 37 Eiropas Komisijas skatījumā no šiem noteikumiem izriet, ka nosacījums, saskaņā ar kuru attiecīgajai personai, lai saņemtu kompensējošo piemaksu, uzņēmjējās dalībvalsts teritorijā ir jābūt vairāk nekā triju mēnešu likumīgas uzturēšanas tiesībām, nav atbilstīgs Savienības tiesībām. Ikvienai personai, kura – kā *P. Brey* – ir pensionārs, kas ir izbeidzis jebkādu algotu darbu vai pašnodarbinātību un

ietilpst Regulas Nr. 883/2004 piemērošanas jomā, saskaņā ar šīs regulas 70. panta 4. punktu faktiski esot tiesības uz īpašu, no iemaksām neatkarīgu naudas pabalstu samaksu savas dzīvesvietas dalībvalstī. Tomēr saskaņā ar minētās regulas 1. panta j) punktu personas dzīvesvieta ir vieta, kurā šī persona “pastāvīgi dzīvo”, tas ir izteikums, kas nozīmē, ka dalībvalstī, kurā attiecīgās personas dzīvo pastāvīgi un kurā atrodas arī viņu parastais interešu centrs. No tā izrietot, ka *ASVG* 292. panta 1. punktā, to lasot kopā ar *NAG* 51. panta 1. punktu, paredzētais nosacījums par uzturēšanās likumību ir netieša diskriminācija, kas ir pretrunā Regulas Nr. 883/2004 4. pantam, jo tā skar vienīgi tos Savienības pilsoņus, kuri nav Austrijas pilsoņi.

- 38 Līdz ar to vispirms ir jāpārbauda, vai dalībvalsts Regulas Nr. 883/2004 piemērošanas jomā ietilpstošu pabalstu var piešķirt citas dalībvalsts pilsonim ar nosacījumu, ka viņš atbilst nosacījumiem, lai saņemtu vairāk nekā triju mēnešu likumīgas uzturēšanās tiesības. Tikai tad, ja atbilde uz šo jautājumu būs apstiprinoša, būs jāizvērtē, vai šādas uzturēšanās tiesības var būt atkarīgas no nosacījuma, ka attiecīgajai personai ir pietiekami līdzekļi, lai šis pats pabalsts nebūtu jāpieprasa.

Par prasību izpildīt nosacījumus, lai iegūtu tiesības likumīgi uzturēties ilgāk nekā trīs mēnešus

- 39 Ir jānorāda, ka Regulas Nr. 883/2004 70. panta 4. punktā, uz kuru ir atsaukusies Komisija, ir ietverta “kolīziju norma”, kuras mērķis ir īpašu, no iemaksām neatkarīgu naudas pabalstu gadījumā noteikt piemērojamās tiesību aktus, kā arī par attiecīgo pabalstu samaksu atbildīgo iestādi.
- 40 Šīs tiesību normas mērķis tādējādi ir ne tikai izvairīties no vienlaicīgas vairāku valstu tiesību aktu piemērošanas un sarežģījumiem, kas tādēļ varētu rasties, bet arī novērst, ka Regulas Nr. 883/2004 piemērojamības subjektu lokā ietilpstošajām personām tiktu liegta aizsardzība sociālā nodrošinājuma jomā tādēļ, ka nav tiesību aktu, kuri būtu tām piemērojami (pēc analogijas skat. 1998. gada 11. jūnija spriedumu lietā *C-275/96 Kuusijärvi, Recueil*, I-3419. lpp., 28. punkts, un 2013. gada 21. februāra spriedumu lietā *C-619/11 Dumont de Chassart*, 38. punkts).
- 41 Savukārt minētās tiesību normas kā tādas mērķis nav noteikt, kādiem materiāltiesiskiem nosacījumiem ir pakārtota tiesību uz īpašiem, no iemaksām neatkarīgiem naudas pabalstiem esamība. Šos nosacījumus noteikt principā ir katras dalībvalsts tiesību aktu ziņā (šajā ziņā skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Dumont de Chassart*, 39. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 42 Tādējādi no Regulas Nr. 883/2004 70. panta 4. punkta, to lasot kopā ar tās 1. panta j) punktu, nevar tikt secināts, ka Savienības tiesībām ir pretrunā tāda valsts tiesību norma, kāda tiek aplūkota pamatlietā, kurā ir noteikts, ka tiesības uz īpašu, no iemaksām neatkarīgu naudas pabalstu ir atkarīgas no prasības izpildīt nosacījumus, lai iegūtu tiesības likumīgi uzturēties attiecīgajā dalībvalstī.
- 43 Faktiski ar Regulu Nr. 883/2004 nav izveidota kopēja sociālā nodrošinājuma sistēma, bet gan tiek ļauts pastāvēt dažādām valstu sociālā nodrošinājuma sistēmām, un tās vienīgais mērķis ir nodrošināt šo sistēmu koordinēšanu. Tādējādi tā ļauj turpināt pastāvēt dažādām sistēmām, kuras ir pamats atsevišķiem prasījumiem pret noteiktām iestādēm, kurās pieteicējam ir tiesības vērsties vai nu saskaņā tikai ar valsts tiesībām, vai arī saskaņā ar valsts tiesībām, kuras vajadzības gadījumā papildinātas ar Savienības tiesībām (2008. gada 3. aprīļa spriedums lietā *C-331/06 Chuck*, Krājums, I-1957. lpp., 27. punkts, kā arī iepriekš minētais spriedums lietā *Dumont de Chassart*, 40. punkts).
- 44 Tomēr no Tiesas judikatūras izriet, ka principā nekas nav pretrunā tam, lai sociālā nodrošinājuma pabalstu piešķiršana ekonomiski neaktīviem Savienības pilsoņiem būtu atkarīga no prasības, ka viņi izpilda nosacījumus, lai uzņēmējā dalībvalstī iegūtu likumīgas uzturēšanās tiesības (šajā ziņā skat. 1998. gada 12. maija spriedumu lietā *C-85/96 Martínez Sala, Recueil*, I-2691. lpp., 61.–63. punkts; 2001. gada 20. septembra spriedumu lietā *C-184/99 Grzelczyk, Recueil*, I-6193. lpp., 32. un 33. punkts;

2004. gada 7. septembra spriedumu lietā *C-456/02 Trojani*, Krājums, I-7573. lpp., 42. un 43. punkts; 2005. gada 15. marta spriedumu lietā *C-209/03 Bidar*, Krājums, I-2119. lpp., 37. punkts, kā arī 2008. gada 18. novembra spriedumu lietā *C-158/07 Förster*, Krājums, I-8507. lpp., 39. punkts).

- 45 Tomēr ir svarīgi, lai paši nosacījumi, ar kādiem tiek piešķirtas šādas uzturēšanās tiesības un kādi tiek aplūkoti pamatlietā, arī nosacījums par pietiekamiem līdzekļiem, lai nebūtu jāpieprasa kompensējošā piemaksa, būtu atbilstoši Savienības tiesībām.

Par prasību attiecībā uz pietiekamu līdzekļu esamību, lai nebūtu jāpieprasa kompensējošā piemaksa

- 46 Ir jāatgādina, ka dalībvalsts pilsoņu tiesības uzturēties citas dalībvalsts teritorijā, neveicot tajā nekādu algotu darbu vai neatrodoties pašnodarbinātas personas statusā, nav beznosacījuma tiesības. Ņemot vērā LESD 21. panta 1. punktu, ikviena Savienības pilsoņa tiesības uzturēties dalībvalstu teritorijā ir atzītas, vienīgi ievērojot ierobežojumus un nosacījumus, kas paredzēti Līgumā un tā piemērošanai pieņemtajās tiesību normās (šajā ziņā skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Trojani*, 31. un 32. punkts; 2004. gada 19. oktobra spriedumu lietā *C-200/02 Zhu un Chen*, Krājums, I-9925. lpp., 26. punkts, kā arī 2007. gada 11. decembra spriedumu lietā *C-291/05 Eind*, Krājums, I-10719. lpp., 28. punkts).
- 47 Šie ierobežojumi un nosacījumi cita starpā izriet no Direktīvas 2004/38 7. panta 1. punkta b) apakšpunkta, atbilstoši kuram dalībvalstis var noteikt prasību citas dalībvalsts pilsoņiem, kas, neveicot saimniecisku darbību, šo valstu teritorijā vēlas iegūt uzturēšanās tiesības uz ilgāk nekā trim mēnešiem, lai viņiem pašiem un viņu ģimenes locekļiem būtu visaptverošs veselības apdrošināšanas segums uzņēmējā dalībvalstī un pietiekami līdzekļi, lai savas uzturēšanās laikā viņi nekļūtu par slogu šīs valsts sociālās palīdzības sistēmai (šajā ziņā skat. 2010. gada 23. februāra spriedumu lietā *C-480/08 Teixeira*, Krājums, I-1107. lpp., 42. punkts).
- 48 Pretēji nostājai, ko pauž visas valdības, kuras ir iesniegušas rakstveida apsvērumus, Komisija apgalvo, ka, tā kā kompensējošā piemaksa ir īpašs, no iemaksām neatkarīgs naudas pabalsts, kas ietilpst Regulas Nr. 883/2004 piemērošanas jomā, tā nevar tikt uzskatīta par “sociālās palīdzības” pabalstu Direktīvas 2004/38 7. panta 1. punkta b) apakšpunkta izpratnē. Turklāt no šīs direktīvas paskaidrojumu raksta (Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai par Savienības pilsoņu un viņu ģimenes locekļu tiesībām brīvi pārvietoties un uzturēties dalībvalstu teritorijā, COM(2001) 257, galīgā redakcija) izrietot, ka šajā tiesību normā paredzētie “sociālās palīdzības” pabalsti ir tie, uz kuriem Regula Nr. 883/2004 pašlaik neattiecas. Šo interpretāciju apstiprinot fakts, ka saskaņā ar minēto paskaidrojuma rakstu sociālā palīdzība Direktīvas 2004/38 izpratnē ietver medicīnisko un bezmaksas palīdzību, kura ir tieši tā, kas atbilstoši Regulas Nr. 883/2004 3. panta 5. punktam ir izslēgta no šīs regulas piemērošanas jomas.
- 49 Šajā ziņā no paša sākuma ir jāuzsver, ka no Savienības tiesību vienvērtīgas piemērošanas prasības un no vienlīdzības principa izriet, ka Savienības tiesību norma, kurā nav skaidras atsauces uz dalībvalstu tiesībām, lai noteiktu tās nozīmi un piemērojamību, parasti ir jāinterpretē autonomi un vienoti visā Savienībā, kas tiek panākts, ņemot vērā šīs normas kontekstu un izvirzīto mērķi (it īpaši skat. 2012. gada 14. februāra spriedumu lietā *C-204/09 Flachglas Torgau*, 37. punkts, un 2013. gada 11. aprīļa spriedumu lietā *C-260/11 Edwards un Pallikaropoulos*, 29. punkts).
- 50 Kā tas jau izriet no šā sprieduma 33.–36. punkta, tāds pabalsts kā kompensējošā piemaksa ietilpst Regulas Nr. 883/2004 piemērošanas jomā. Tomēr šāds apstāklis kā tāds nevar būt noteicošais Direktīvas 2004/38 noteikumu interpretācijā. Kā ir apgalvojušas visas valdības, kas ir iesniegušas rakstveida apsvērumus, Regulā Nr. 883/2004 izvirzītie mērķi faktiski atšķiras no šajā direktīvā noteiktajiem mērķiem.

- 51 Šajā ziņā ir jāatgādina, ka ar Regulas Nr. 883/2004 noteikumiem ir mēģināts sasniegt LESD 48. pantā paredzēto mērķi, novēršot iespējamās negatīvās sekas, kas darba ņēmēju pārvietošanās brīvības izmantošanas rezultātā varētu rasties darba ņēmējiem un viņu ģimenes locekļiem, saņemot sociālā nodrošinājuma pabalstus (šajā ziņā skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Chuck*, 32. punkts).
- 52 Šajā regulā paredzētā mērķa sasniegšanai, ievērojot tajā noteiktos ierobežojumus, ir ietverts princips, ka uzņēmējā dalībvalstī ir eksportējami šajā lietā aplūkotie naudas pabalsti, kas ietilpst tās piemērošanas jomā, atbilstoši šīs regulas 7. panta noteikumiem atsakoties no noteikumiem par dzīvesvietu (šajā ziņā skat. 1997. gada 4. novembra spriedumu lietā *C-20/96 Snares, Recueil*, I-6057. lpp., 39. un 40. punkts).
- 53 Savukārt, lai arī Direktīvas 2004/38 mērķis ir veicināt visu Savienības pilsoņu primārās un individuālās tiesības brīvi pārvietoties un uzturēties dalībvalstu teritorijā, kuras Savienības pilsoņiem ir tieši piešķirtas Līgumā, un tās pastiprināt (skat. 2008. gada 25. jūlija spriedumu lietā *C-127/08 Metock u.c.*, Krājums, I-6241. lpp., 82. un 59. punkts; 2010. gada 7. oktobra spriedumu lietā *C-162/09 Lassal*, Krājums, I-9217. lpp., 30. punkts, un 2011. gada 5. maija spriedumu lietā *C-434/09 McCarthy*, Krājums, I-3375. lpp., 28. punkts), tās mērķis ir arī, kā izriet no šīs direktīvas 1. panta a) punkta, precizēt šo tiesību izmantošanas nosacījumus (šajā ziņā skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *McCarthy*, 33. punkts, kā arī 2011. gada 21. decembra spriedumu apvienotajās lietās *C-424/10 un C-425/10 Ziolkowski un Szeja*, Krājums, I-14035. lpp., 36. un 40. punkts), kuri attiecībā uz uzturēšanos ilgāk nekā trīs mēnešus ietver šīs direktīvas 7. panta 1. punkta b) apakšpunktā minēto nosacījumu, saskaņā ar kuru Savienības pilsoņiem, kuriem nav vai kuriem vairs nav darba ņēmēja statusa, ir jābūt pietiekamiem līdzekļiem.
- 54 It īpaši no Direktīvas 2004/38 preambulas desmitā apsvēruma izriet, ka šī nosacījuma mērķis ir arī novērst, ka šādas personas kļūst par pārmērīgu slogu uzņēmējas dalībvalsts sociālās palīdzības sistēmai (iepriekš minētais spriedums apvienotajās lietās *Ziolkowski un Szeja*, 40. punkts).
- 55 Šāds nosacījums ir pamatots ar ideju, ka Savienības pilsoņiem uzturēšanās tiesību izmantošanā ir jāievēro dalībvalstu likumīgās intereses, šajā gadījumā – dalībvalstu finanšu aizsardzība (pēc analogijas skat. 2002. gada 17. septembra spriedumu lietā *C-413/99 Baumbast un R*, *Recueil*, I-7091. lpp., 90. punkts; iepriekš minēto spriedumu lietā *Zhu un Chen*, 32. punkts, kā arī 2006. gada 23. marta spriedumu lietā *C-408/03 Komisija/Beļģija*, Krājums, I-2647. lpp., 37. un 41. punkts).
- 56 Šajā pašā kontekstā Direktīvas 2004/38 24. panta 2. punktā ir pieļauta atkāpe no vienlīdzīgas attieksmes principa, kas attiecas uz citiem Savienības pilsoņiem, nevis darba ņēmējiem, pašnodarbinātām personām, personām, kuras saglabā šo statusu, un viņu ģimenes locekļiem, kuri uzturas uzņēmējas dalībvalsts teritorijā, atļaujot uzņēmējai dalībvalstij nepiešķirt tiesības uz sociālās palīdzības pabalstiem, it īpaši pirmajos trijos uzturēšanās mēnešos (skat. 2009. gada 4. jūnija spriedumu apvienotajās lietās *C-22/08 un C-23/08 Vatsouras un Koupatantze*, Krājums, I-4585. lpp., 34. un 35. punkts).
- 57 No tā izriet, ka, kaut gan Regulas Nr. 883/2004 mērķis ir garantēt, ka Savienības pilsoņiem, kuri izmanto darba ņēmēju tiesības brīvi pārvietoties, tiek saglabātas tiesības uz noteiktiem sociālā nodrošinājuma pabalstiem, ko tiem ir piešķirusi to izcelsmes dalībvalsts, Direktīvā 2004/38 savukārt uzņēmējai dalībvalstij ir ļauts noteikt Savienības pilsoņiem, ja tiem nav vai vairs nav darba ņēmēja statusa, leģitīmus sociālā nodrošinājuma pabalstu piešķiršanas ierobežojumus, lai viņi neklūtu par pārmērīgu slogu šīs dalībvalsts sociālās palīdzības sistēmai.
- 58 Šādos apstākļos Direktīvas 2004/38 7. panta 1. punkta b) apakšpunktā ietvertais jēdziens “sociālās palīdzības sistēma”, pretēji Komisijas apgalvotajam, nevar tikt vienkāršots līdz sociālās palīdzības pabalstiem, kas, ņemot vērā Regulas Nr. 883/2004 3. panta 5. punkta a) apakšpunktu, nav ietverti šīs regulas piemērošanas jomā.

- 59 Kā arī ir uzsvērušas vairākas valdības, kuras ir iesniegušas apsvērumus, pretēja interpretācija izraisītu, ka dalībvalstu starpā būtu nepamatotas atšķirības atkarībā no šo valstu sociālā nodrošinājuma sistēmu organizēšanas noteikumiem, jo pabalsta, kāds tiek aplūkots pamatlietā, “īpašais” raksturs un attiecīgi tā ietveršana Regulas Nr. 883/2004 piemērošanas jomā ir atkarīga tieši no tā, vai šā pabalsta piešķiršana valsts tiesībās ir balstīta uz objektīviem kritērijiem vai vienīgi uz attiecīgās personas vajadzību situāciju.
- 60 No tā izriet, ka jēdziens “sociālās palīdzības sistēma” Direktīvas 2004/38 7. panta 1. punkta b) apakšpunkta izpratnē ir jānosaka nevis atkarībā no formāliem kritērijiem, bet gan no šajā tiesību normā izvirzītā mērķa, kas ir atgādināts šā sprieduma 53.–57. punktā (šajā ziņā skat. iepriekš minēto spriedumu apvienotajās lietās *Vatsouras* un *Koupatantze*, 41. un 42. punkts, kā arī 2012. gada 24. aprīļa spriedumu lietā C-571/10 *Kamberaj*, 90.–92. punkts).
- 61 Līdz ar to minētais jēdziens ir jāinterpretē kā tāds, kurš attiecas uz jebkādu sociālo atbalstu, ko piešķirušas valsts iestādes vai nu valsts, vai reģionālā, vai vietējā līmenī un ko ir lūgusi persona, kurai nav pietiekamu līdzekļu, lai apmierinātu savas un savu ģimenes locekļu pamatvajadzības, un kura šī iemesla dēļ riskē savas uzturēšanās laikā kļūt par slogu uzņēmējas dalībvalsts publiskajām finansēm, kas vispārējā līmenī var ietekmēt šīs dalībvalsts spēju piešķirt atbalstu (šajā ziņā skat. iepriekš minētos spriedumus lietā *Bidar*, 56. punkts; lietā *Eind*, 29. punkts, un lietā *Förster*, 48. punkts, kā arī pēc analogijas 2010. gada 4. marta spriedumu lietā C-578/08 *Chakroun*, Krājums, I-1839. lpp., 46. punkts, un iepriekš minēto spriedumu lietā *Kamberaj*, 91. punkts).
- 62 Attiecībā uz pamatlietā aplūkoto kompensējošo piemaksu no šā sprieduma 33.–36. punkta izriet, ka šāds pabalsts var tikt uzskatīts par ietilpstošu attiecīgās dalībvalsts “sociālās palīdzības sistēmā”. Kā Tiesa ir nospriedusi iepriekš minētā sprieduma lietā *Skalka* 29. un 30. punktā, faktiski šis pabalsts, ar ko ir paredzēts tā saņēmējam nodrošināt iztikas minimumu nepietiekamas pensijas gadījumā, pilnībā tiek finansēts no publiskā sektora līdzekļiem, apdrošinātajām personām neveicot nekādas iemaksas.
- 63 No tā izriet, ka fakts, ka arī ekonomiski neaktīvs citas dalībvalsts pilsonis, ņemot vērā viņa pensijas nelielo apmēru, var būt tiesīgs saņemt šādu pabalstu, varētu būt pazīme, ka minētajam pilsonim nav pietiekamu līdzekļu, lai izvairītos no kļūšanas par pārmērīgu slogu šīs dalībvalsts sociālās palīdzības sistēmai Direktīvas 2004/38 7. panta 1. punkta b) apakšpunkta izpratnē (šajā ziņā skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Trojani*, 35. un 36. punkts).
- 64 Tomēr valsts kompetentās iestādes nevar izdarīt šādu secinājumu, iepriekš vispārēji neizvērtējot slogu, kuru šā pabalsta piešķiršana konkrēti radītu visai valsts sociālās palīdzības sistēmai, atkarībā no individuālajiem apstākļiem, kuri raksturo attiecīgās personas situāciju.
- 65 Faktiski, pirmkārt, ir jāuzsver, ka neviens no Direktīvas 2004/38 noteikumiem neliedz iespēju uzņēmējā dalībvalstī piešķirt sociālā nodrošinājuma pabalstus citu dalībvalstu pilsoņiem (pēc analogijas skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Grzelczyk*, 39. punkts).
- 66 Tieši pretēji, vairākos šīs direktīvas noteikumos ir precīzi noteikts, ka šādi pabalsti minētajiem pilsoņiem var tikt piešķirti. Tādējādi, kā pamatoti ir uzsvērusi Komisija, no šīs direktīvas 24. panta 2. punkta paša teksta izriet, ka, atkāpjoties no minētā panta 1. punktā paredzētā vienlīdzīgas attieksmes principa, tikai pirmo trīs uzturēšanās mēnešu laikā uzņēmējai dalībvalstij nav pienākuma piešķirt tiesības uz sociālās palīdzības pabalstu Savienības pilsoņiem, kuriem nav vai kuriem vairs nav darba ņēmēja statusa. Turklāt minētās direktīvas 14. panta 3. punktā ir noteikts, ka, ja Savienības pilsonis vai viņa ģimenes loceklis izmanto sociālās palīdzības sistēmu, tas nav priekšnoteikums tūlītējai izraidīšanai.
- 67 Otrkārt, ir jānorāda, ka Direktīvas 2004/38 8. panta 4. punkta pirmajā teikumā ir nepārprotami paredzēts, ka dalībvalstis nedrīkst noteikt konkrētu summu, ko tās uzskata par “pietiekamiem līdzekļiem”, bet tām ir jāņem vērā konkrētā indivīda personiskā situācija. Turklāt, ņemot vērā minētā

8. panta 4. punkta otro teikumu, šī summa nedrīkst būt lielāka par robežvērtību, līdz kurai uzņēmējas dalībvalsts pilsoņi ir tiesīgi saņemt sociālo palīdzību, vai gadījumā, kad šis kritērijs nav piemērojams, – lielāka nekā minimālā sociālā nodrošinājuma pensija, ko maksā uzņēmēja dalībvalsts.
- 68 No tā izriet, ka, lai arī dalībvalstis var norādīt noteiktu naudas summu kā atsaucē summu, tās nevar noteikt minimālo ienākumu apmēru, par kuru zemākas summas gadījumā būtu jāpresumē, ka attiecīgajai personai nav pietiekamu līdzekļu, konkrēti neizvērtējot katras attiecīgās personas situāciju (pēc analogijas skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Chakroun*, 48. punkts).
- 69 Turklāt, kā izriet no Direktīvas 2004/38 preambulas 16. apsvēruma, lai noteiktu, vai sociālās palīdzības saņēmējs nav kļuvis par pārmērīgu slogu uzņēmējas dalībvalsts sociālās palīdzības sistēmai, uzņēmējai dalībvalstij pirms izraidīšanas pasākuma noteikšanas ir jāpārbauda, vai attiecīgā persona nav nonākusi pagaidu grūtībās, kā arī jāņem vērā uzturēšanās ilgums un šīs personas personiskie apstākļi, tāpat kā šai personai piešķirtā atbalsta summa.
- 70 Visbeidzot, treškārt, ir jāatgādina, ka tiesības brīvi pārvietoties kā Savienības tiesību pamatprincips ir vispārējs noteikums, tāpēc Direktīvas 2004/38 7. panta 1. punkta b) apakšpunktā paredzētie nosacījumi ir jāinterpretē šauri (pēc analogijas skat. iepriekš minētos spriedumus lietā *Kamberaj*, 86. punkts, un lietā *Chakroun*, 43. punkts), kā arī ievērojot Savienības tiesībās noteiktās robežas un samērīguma principu (skat. iepriekš minētos spriedumus lietā *Baumbast* un *R*, 91. punkts; lietā *Zhu* un *Chen*, 32. punkts, kā arī lietā *Komisija/Belģija*, 39. punkts).
- 71 Turklāt dalībvalstīm atzīto rīcības brīvību tās nedrīkst izmantot tā, ka tas varētu apdraudēt Direktīvas 2004/38 mērķi, t.i., it īpaši veicināt un pastiprināt, ka Savienības pilsoņi izmanto pamattiesības brīvi pārvietoties un uzturēties dalībvalstu teritorijā, un šo tiesību lietderīgo iedarbību (pēc analogijas skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Chakroun*, 43. un 47. punkts).
- 72 Tiesības uzturēties ilgāk nekā trīs mēnešus padarot atkarīgas no apstākļa, ka attiecīgā persona nekļūst par “pārmērīgu” slogu uzņēmējas dalībvalsts sociālās palīdzības “sistēmai”, Direktīvas 2004/38 7. panta 1. punkta b) apakšpunkts, to interpretējot kopsakarā ar šīs direktīvas preambulas 10. apsvērumu, līdz ar to nozīmē, ka valsts kompetentajām iestādēm, ņemot vērā visus faktorus un ievērojot samērīguma principu, ir rīcības brīvība, lai novērtētu, vai sociālā nodrošinājuma pabalsta piešķiršana var būt slogs visai šīs dalībvalsts sociālās palīdzības sistēmai. Direktīvā 2004/38 tādējādi ir atzīta noteikta uzņēmējas dalībvalsts pilsoņu finansiāla solidaritāte ar citu dalībvalstu pilsoņiem, it īpaši, ja grūtībām, ar kurām saskaras uzturēšanās tiesību ieguvējs, ir pagaidu raksturs (pēc analogijas skat. iepriekš minētos spriedumus lietā *Grzelczyk*, 44. punkts; lietā *Bidar*, 56. punkts, kā arī lietā *Förster*, 48. punkts).
- 73 Patiešām, kā izriet no ģenerāladvokāta secinājumu 74. punkta, Direktīvas 2004/38 7. panta 1. punkta b) apakšpunkta redakcijā vācu valodā, pretēji lielākajai daļai šīs tiesību normas redakciju citās valodās, atsaucē uz šādu “sistēmu” neparādās.
- 74 Tomēr saskaņā ar pastāvīgo judikatūru vienā no Savienības tiesību normas valodu redakcijām lietotais formulējums nevar būt vienīgais pamats šīs tiesību normas interpretācijai vai arī šajā ziņā tam nevar tikt piešķirta prioritāra nozīme salīdzinājumā ar pārējo valodu redakcijām. Šāda pieeja būtu pretrunā prasībai vienvēidīgi piemērot Savienības tiesības. Gadījumā, ja normas teksts dažādu valodu redakcijās atšķiras, attiecīgā norma ir jāinterpretē saistībā ar attiecīgā tiesiskā regulējuma vispārējo struktūru un mērķi, kurā šī norma ietilpst (skat. 1990. gada 27. marta spriedumu lietā *C-372/88 Cricket St Thomas*, *Recueil*, I-1345. lpp., 18. un 19. punkts, kā arī 1998. gada 12. novembra spriedumu lietā *C-149/97 Institute of the Motor Industry*, *Recueil*, I-7053. lpp., 16. punkts).
- 75 Tomēr no šā sprieduma 64.–72. punkta izriet, ka tikai ar to vien, ka dalībvalsts pilsonis saņem sociālās palīdzības pabalstu, nevar būt pietiekami, lai pierādītu, ka viņš rada pārmērīgu slogu uzņēmējas dalībvalsts sociālās palīdzības sistēmai.

- 76 Attiecībā uz pamatlietā aplūkoto tiesisko regulējumu no pašiem paskaidrojumiem, kurus Austrijas valdība sniedza tiesas sēdē, izriet, ka, lai gan kompensējošās piemaksas summa ir atkarīga no attiecīgās personas finansiālās situācijas, ņemot vērā atsaucē summu, kas noteikta šīs piemaksas piešķiršanai, ar to vien, ka citas dalībvalsts ekonomiski neaktīvs pilsonis pieprasa šā pabalsta piešķiršanu, ir pietiekami, lai liegtu viņam tā saņemšanu, neņemot vērā uzturēšanās ilgumu, kā arī minētā pabalsta summu un laikposmu, kurā šis pabalsts tiek maksāts, un tātad neatkarīgi no sloga, ko šis pabalsts rada visai šīs valsts sociālās palīdzības sistēmai.
- 77 Ir jākonstatē, ka šāda uzņēmējas dalībvalsts veikta citu dalībvalstu ekonomiski neaktīvu pilsoņu automātiska izslēgšana no konkrētā sociālā nodrošinājuma pabalsta saņēmēju loka pat attiecībā uz laikposmu pēc Direktīvas 2004/38 24. panta 2. punktā minētajiem pirmajiem trīs uzturēšanās mēnešiem, ja attiecīgās personas līdzekļi ir mazāki par šā pabalsta piešķiršanai nepieciešamo atsaucē summu, uzņēmējas dalībvalsts kompetentajām iestādēm atbilstoši šīs direktīvas prasībām, kas it īpaši izriet no tās 7. panta 1. punkta b) apakšpunkta un 8. panta 4. punkta, kā arī no samērīguma principa, neļauj vispārēji novērtēt slogu, kuru konkrēti šā pabalsta piešķiršana rada visai sociālās palīdzības sistēmai atkarībā no individuālajiem apstākļiem, kas raksturo attiecīgās personas situāciju.
- 78 It īpaši tādā lietā, kāda ir pamatlīeta, ir svarīgi, lai, pārbaudot tāda ekonomiski neaktīva Savienības pilsoņa pieteikumu, kurš atrodas tādā situācijā, kāda ir *P. Brey* situācija, uzņēmējas dalībvalsts kompetentās iestādes varētu ņemt vērā viņa saņemto ienākumu apmēru un pastāvīgumu, to, ka tie ir faktori, kā rezultātā minētās iestādes ir viņam izsniegušas pierēģistrēšanos apliecināšu dokumentu, kā arī laikposmu, kurā pieprasītais pabalsts var tikt viņam maksāts. Turklāt, kā tiesas sēdē ir uzsverusi Komisija, lai precīzāk novērtētu, kāda apjoma slogu valsts sociālās palīdzības sistēmai varētu radīt šāds maksājums, var būt lietderīgi noteikt to šā pabalsta saņēmēju procentuālo daudzumu, kuri ir Savienības pilsoņi, kas citā dalībvalstī saņem vecuma pensiju.
- 79 Šajā gadījumā vienīgi iesniedzējtiesas kompetencē ir novērtēt faktus un noteikt, it īpaši ņemot vērā šos elementus, vai tāda pabalsta, kāds ir kompensējošā piemaksa, piešķiršana personai, kura ir tādā situācijā, kāda ir *P. Brey* situācija, var būt pārmērīgs slogs valsts sociālās palīdzības sistēmai.
- 80 Ņemot vērā visu iepriekš minēto, uz uzdoto jautājumu ir jāatbild, ka Savienības tiesības, kas it īpaši izriet no Direktīvas 2004/38 7. panta 1. punkta b) apakšpunkta, 8. panta 4. punkta un 24. panta 1. un 2. punkta, ir jāinterpretē tādējādi, ka tām ir pretrunā tāds dalībvalsts tiesiskais regulējums, kāds tiek aplūkots pamatlietā, kurā pat attiecībā uz laikposmu pēc pirmajiem trīs uzturēšanās mēnešiem ir paredzēts noteikums par atteikumu jebkādos apstākļos un automātiski ekonomiski neaktīvam citas dalībvalsts pilsonim piešķirt tādu pabalstu, kāds ir *ASVG 292.* panta 1. punktā paredzētā kompensējošā piemaksa, jo viņš, kaut gan viņam ir ticis izdots pierēģistrēšanos apliecināšs dokuments, neatbilst nosacījumiem, lai iegūtu tiesības pirmās dalībvalsts teritorijā likumīgi uzturēties ilgāk nekā trīs mēnešus, jo nosacījums šādu tiesību esamībai ir tāds, ka šim pilsonim ir pietiekami līdzekļi, lai minētais pabalsts nebūtu jāpieprasa.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 81 Attiecībā uz lietas dalībniekiem šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēti lietas dalībnieku izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (trešā palāta) nospriež:

Savienības tiesības, kas it īpaši izriet no Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 29. aprīļa Direktīvas 2004/38/EK par Savienības pilsoņu un viņu ģimenes locekļu tiesībām brīvi pārvietoties un uzturēties dalībvalstu teritorijā, ar ko groza Regulu (EEK) Nr. 1612/68 un atceļ Direktīvas 64/221/EEK, 68/360/EEK, 72/194/EEK, 73/148/EEK, 75/34/EEK, 75/35/EEK,

90/364/EEK, 90/365/EEK un 93/96/EEK, 7. panta 1. punkta b) apakšpunkta, 8. panta 4. punkta un 24. panta 1. un 2. punkta, ir jāinterpretē tādējādi, ka tām ir pretrunā tāds dalībvalsts tiesiskais regulējums, kāds tiek aplūkots pamatlietā, kurā pat attiecībā uz laikposmu pēc pirmajiem trīs uzturēšanās mēnešiem ir paredzēts noteikums par atteikumu jebkādos apstākļos un automātiski ekonomiski neaktīvam citas dalībvalsts pilsonim piešķirt tādu pabalstu, kāds ir Federālā likuma par vispārējo sociālo apdrošināšanu (*Allgemeines Sozialversicherungsgesetz*), kurā grozījumi no 2011. gada 1. janvāra ir izdarīti ar 2011. gada Finanšu likumu (*Budgetbegleitgesetz*), 292. panta 1. punktā paredzētā kompensējošā piemaksa, tāpēc ka viņš, kaut gan viņam ir ticis izdots pierēģistrēšanas apliecināošs dokuments, neatbilst nosacījumiem, lai iegūtu tiesības pirmās dalībvalsts teritorijā likumīgi uzturēties ilgāk nekā trīs mēnešus, jo nosacījums šādu tiesību esamībai ir tāds, ka šim pilsonim ir pietiekami līdzekļi, lai minētais pabalsts nebūtu jāpieprasa.

[Paraksti]